

Сентябрынь 9-та болгар улус бодуну национал байралын — Хосталганын хүнү демдеглел өртүргөн. Дамжаар үндүр өң чугула культураларын бирээс болуп турар сал болган огород культуралары Болгарияны кезде ажал-агый бүтүргөзүндө көсүчү чери ээлеп турар.

ЧУРУКТА: Пехово суурву кооперативин мурнак-чы ээсөзү помидорларын чып тур.

БТА-СЭТА-нын фотоз.

ДЕЛЕГЕЙ БАЙДАЛЫНЫҢ ДОПЧУЛАЛЫ

Айыылдыг сүлчээ

Франциянын президентизи де Голльдун Германиянын Федеративтиг Республикасына алаан бауу-биле чораян француз болган барынын реакцион партияларын кол темиз болуп турар. Буржуаз солчулар француз аалчылар алдар болууга чаагай хүлээп алышкычтары болган чыккаларын сазып-карандаш тарам чокка бижип, де Голльдун болган Аденгаурин чугааларын паралап, генералдын болган канцлерин ужурашкычтарын «төгүлдү» чүл кылдыр, Франция биле Барын Германиянын арасында «эптежирин» болган «өмгө» найыралдык демде кылдыр чаралап турарлар.

Ий чурттарынын улуручулар боттары база ол пропагандисчи конгрессти урундуртуп үндүрерине дуулап турар. Француз-герман «найырал» бижып болган бузуу-бас дээр болдун тургузарын орадашпашаан, олар бот-боттарынын арасында кааскоо эстериин солчул турар. Герман милитаристер болган алааншаркар-биле ужурашкычтары өөрү чүе чугаалап турган, де Голльдун меделген болза: «Бонна ам чү болуп турарын хайгааран көрүп турар бүгү Францияда бүгү кижилерин угаа-нында болган чүрөктеринде «найырал» өзүп турар деп чүеге бууруп болуп силер». Чүеини алыс ужурун билбес кижилерин аймазыралынын кордаан бо меделген болтү чүе-биле дүшүейн турар. Харин мырнай чоктаа чаа-ла Францияда болуучу алы-чоруюнун үезинде Аденгаур болу черектин байдалы оң өскө болуп турар деп чүеини кара-бия буу-реп көрүп болуп турган-ла болгай. Бонн канцлерин Парижге келген хүнүндө «Монд» дээр буржуаз солчу оң келгенин ужу-утказы чүе-дел дикс герман милитаризм-биле башкарыкчы бөлүктөрүн сүлчээс-нин политиказын француз улус кайы хире чергези-биле чүдүлүгү-нүп турарын тодаралып аларында деп шуут демдеглел бижөө. Ыччанга француз улус бо уаадаа чиги-нишкенин арттырып калбай бар-ган. Аденгаурин өөрүштүк байыр чедиршишкенин биле эвес, а Бон-нун хоралык политиказын шыгыны буруу шавышкыны-биле, париж-бонн «өзөк» шийтирилг урууланым-кыны-биле утакан. Франция болза француз черге гитлержи халлаш-кыны утаан болган найырал дугайында бонн милитаристерин аа-заамкычтарына бүтүрөйн турар деп чүеини Франциянын калбак хей-нишкенин чөнүрүп четкен канцлерге илгези-биле билиндирген.

Аденгаурин алы-чоруюнун түзү-лөн бээр өрткөн ийн анын дүргүзү-да француз патриоттарын хөнуу ескерилбөө. Парижтин медела са-нында уер «Нуа канда» дээр со-лушуну мунчаар демдеглел турган таварылга эвес: «Французтарын боданында Германия дайын болган азеде дугайында сактышкычтары-биле мурунку хөвөөр сырый холбош-кан». Мынчанга француз болган немед улустарын арасында «эпте-жиге» деп де Голльдун болган Аде-нгаурин алыш турар чүеини херек кырында Францияны болган Бар-ын Германиянын чагырыкчы бө-дүстөрүн шери-политиктиг сүл-чээс болуп-тур. Ол чурттарынын ууручулар боттарынын бөдүлгө-лү турар француз-барын-герман бөдү-лөл Совет Эвилелинге болган соца-ликтиг өскө-да чурттарга ууру-уг-ланган деп чүеини чажыт эвес кы-лып турарлар. Барын Германияны «Дейче Пейтунг» деп солунуну демдеглел турарын баууар алмра. Франциянын президентизи болган бонн канцлер «коммунист» чөөн блокка хамаарыштыр политиканы үр уеде калы ажаалап кылдыр сорууга-ны салаан.

Француз президент «европ по-литиктиг эвилелин» идеалын ижи-биле чүдүлүгүсүн, «биче Европага» ууруткучу ролду ойнаарын негеп турарычте кичээттейн даштыкы паралага көрүндүрүп турар. Ындыг болза-да бонн чагырыкчылар бо херектин талазы-биле ууруткучу рол-дан дүжүп бээрин канчап-даа бода-вайн турар. Ындыг болза-да Фран-ция өрте-да, орай-да бол аткааргы планче үлүр кыстырган турар, чүе дээр Боннун политиказы чүе-дел дикс, Европада тергидекчи рол-ду Барын Германияга хандырып алырында болуп. Ам дээринде Аде-нгаур болган оң чок кижилери гер-ман милитаризмин катан төртүтү-перинге кандай-да аны-биле дуза-лап турар француз чазактык чөгө-чиг политиказын боттарынын соца-лизмга долу хире-чергези-биле ажаалап турар.

Герман тайбын таарыштырыл-ган болган алаа үндүлгөсү бар-ынын-берин айтырын шийтир-дөр дугайында айтырыгын талазы-биле де Голльдун мырнай сир де-дир турушту ээлеп турарына сагыш-сеткил Бонна ханып турар-дыр. Бундесерин атомнук чепсек-биле чепсектеринге барын-герман да-йыштыкты чүткүлдү француз президентини деткип турарына ми-да база-ла сагыш-сеткил ханып ту-рур. Бодунун адролук күжүн тургу-зар талазы-биле ийи чурттарыны ка-зы сырый ажалдашкычтарынын болу-нун болурун дугайында айтыры-ны чажыт чугаалашкычтарынын чорудулашында чугаалап турар деп бүтүрөлдү Боннун журналисти бөлүктөрү айттып турар.

«Европа политиктиг эвилелин» дугайын чугаалап турган, де Голль-да, Аденгаур-даа Англияны мындай турар илде кайгачык. Барын-герман паралага айткан эвилели Англиянын киржилизе чок төлөйлөп турар деп чүеини ол түнөөдөн барымаалады-биле кылып турар. «Верстаффинг Рундшау» со-лунун демдеглээни болза ам дээр-инде чуга болза Европага «поли-тиктиг каттыжышкына» эгени са-лыр ужурагү «ийини эвилелин» дугайында чоруп турар-дыр.

Даштыкы паралаганын тынча-ларындан билингени-биле алырга, Франциянын болган ГФР-нин уу-руткучу ажалдашкычтарынын чугаа-лашкычтарында улуз кичээттейн «ийи рыног-биле» холбошкан ай-тырылар ээлеп турар. Ыччанга бо айтырыгын талазы-биле чугаа-лашкычтарынын киржиликтери Анг-лияны база-ла херекке алабайн турар. «Европа экономиктиг нийти-лжиге» Англиянын кирери Фран-циянын болган ГФР-нин негедле-ринге англи чазактык чүе дүжүп берген байдаларында болунар деп чалгыс аай болалды олар барымда-лап турарлар. Британ дем катты-тырылганын чурттары-биле Англи-янын сазын таарыштырып турар ка-зыларынын системазын Англия уууткан турар чүе ол байлаа «ийи рыног» Англияны хүлөп алырына Франция болган Барын Германия чөпшөөрөжип турар деп түзө билиндир болгай. Каагылы-н ол системазын Англиянын ойт-лаар чоруп британ дем каттышты-рылганын буурап дүжөргө чал-лаш чокка чедирер ийик. Оң-биле холбоштыр, чоктаа чаа болган чогу-тун дугайын сагындырып кагаз чо-гуур. Ол чогуштун «маадыралары» Макмиллан биле Аденгаур олар бо-ган. Англи премьерин бижинге харымдашсаан, бонн канцлер болза

бир эвес Боннун болган Парижтиг негедлеринге Англия удууларын болза «ийи рыног» кирер ду-гайында чугаалашкычтарына Барын Германиянын деткичезинге Англия кордаас ужурагү деп чүеини билиндирген. Ол чорук Лондонга мунтарангы болалды төртүтүндүгө болган оң чагырынын орадашкан. Ындыг болза-да чагаанын утазы билинде берген, ыччанга Лондон биле Боннун арасында чоруп өгөдөн. Англи паралага ол фактыны Мак-милланын чүшүзүчтө шашкан «дипломаттиг согуз» кылдыр үелеп көргөн. «Дейл экспресс» солунун алаа холбоштыр мунгарп демдеглээ-ни болза Англия «ийи» черенин европа күрүшүнүн «чу-чүрүмүн» дүшкөн. Телевидениеге чүе чугаа-лап турган Аденгаурин айттып тур-ганы болза барын-европа күрүш-терин төлөйлөп турар шери-поли-тиктиг эвилелинде Англияны үндү-рерин Барын Германия болган Франция бодан турар. Канцлер болза Макмилланга ууру шурашкыны кылып, парламентке чугаазы бир яны, а менсө чоруткан бижинде эске аны-дыр деп оңу буруудалып турган. Лондондан буруу шавыш-кын өгөдөн, ыныг болза-да ол бу-руу шавышкыны Боннун чагы-рыкчы бөлүктөрүнүн кичээттейн ал-ганы чегей-де боор.

НАТО-нун эвилелдеринин орту-зунда улуз чөрдүлөөр бар дээрини бо фактылар херечилеп турар-дыр. Европа херектерге ууруткучу ролду негешпашаан, Англиянын өргө-ажы-кчы барымдаалап көрүп Бонн бо-лазын турар. Алында барган Франциянын өргө-ажыкчылары алаа ба-за-ла сонургал чок, мычанга бир эвес ам бонн политикчилер француз чазакты төлөйлөп, «найырал» дуга-йын чүдүрүп турар болза оңу бо-тарынын ырак-агрессти согула-ларын чедип алыр дээр кылып турар-лар.

Француз-барын-герман сүлчээ Европада байдалды чидегендир, «өөк дайыны» күштөлдүрүп, ГФР-де милитарисчи күштерин илгек-жиринге чедирип турар. «Француз-герман найырал кыгма-даа кылж-майн турар» дээр дугайында Аде-нгаурин мят чок меделгели делегей-ини хей-нишкени аймазыралым шы-даас. Коммунисттик айылга ууру «политиканы» тургузар дээр Фран-циянын болган Барын Германиянын ууруткучуларынын бодаларына ха-маарыштыр чигишкыны база-ла болуп шыдаас. Чугаа болза ийи чур-тарынд чазактарынын советке ууру шери-политиктиг күженишкенин калы чорудар дугайында чоруп турар-дыр.

Париж-бонн «өзөк» — оң органи-закчыларына айымдыг авантюра болуп. Совет Эвилелинге ууру ула-дырган ыныг анылыг «өзөктер» болган «үш булуңчугаштар» мойнун сыйкан деп чүеини тодаргай көргү-сөн төөгүнүп дуржулгаларын ол «өзөктин» сорук киржиликтери ут-туккан ышкан-тыр. Социализм чурттарын көр хөөн чок чорук-би-де согураарган чугаа ыныг кижилер, тайбынын болган депшиженин дайынылары ол дуржулгаларын бар-ымдаалабай барып болуп.

Ыччанга француз-герман найы-ралга хамаарыштыр калыгыла дикс ол найыралды чүе ол ийи чур-тарын улустары хандырып шылаар. Д. БОСАРОВ. (СЭТА).

ТЕЛЕГРАФ ДАМЧЫДЫП, ТЫННАДЫП, МЕДЭЛЕП ТУР

Малиниң Судан эвилел партиязынын съездизи

БАМАКО. (СЭТА). Сентябрь 10-ла Судан эвилел партиянын VI съездин ажалыгын болган үш хүнүн дүргүзүндө Мали Республикасынын иштики база даштыкы политиказынын чугула айтырыгларын чугаалажып көргөн.

Съездин аалчыларынын арасында — СЭКП ТК-нын кезигүүнө кандидат, Узбекстандын КП ТК-нын секретары М. М. Мухомедов, СЭКП Москва хоорай комитетинин секретары В. Я. Павлов, СССР-ия Малие элчини А. Н. Лощаков бар.

Судан эвилел партия (Тайылбыр)

Судан эвилел партиянын VI съездин сентябрь 10-дан 12-ге чедир Мали Республикасынын байысмаалы Бамакога болуп өрткөн.

Судан эвилел — Малие башкарыкчы партия. Ол партияны Африканын Демократтыг каттыжышкын партиязынын тус черде секциязы кылдыр 1946 чылда тургускан. Оппози-цияга турган өскө политиктиг бөлү-лөдөр 1958 чылда Судан эвилелге каттышкан, ыччанга Судан эвилел чуртта кара чалгыс политиктиг пар-тия болуп берген. 1947 чылдан эге-лөө бо үеге чедир Судан эвилел партиянын чингине секретары Рес-публиканын президентизи болган премьер-министри Модибо Кейта бо-луп турар.

Судан эвилел партиянын ууруту-газы-биле Мали байыт Сейта-биле федерациянын составына, а 1960 чылдын сентябрыда бот тускайлан

Совет космонавт дани найыралга

КОПЕНГАГЕН. (СЭТА). Данияда бодунун чоруп турарынын бешки хү-нүндө Ю. А. Гагарин колдуула дани найысмаалдык төөгү болган культу-ра талазы-биле солун чүдүдери кө-рүп танышкан.

Хүдүлүг аалчы улус хүне дыка өрте турда удууланымкын шим-чөшкенинн мүзегини барган. Гит-лерги ажалдашкычтар ууру удуу-ланымкын шимчөшкенинн илгек-кейит киржикчи болган музейни директору О. Руссель тайылбыр бер-ген.

Оң дараазында Ю. А. Гагарин дани улустун национал чоргааралы сураагыт скульптор Б. Торвальдсен-ниң музейинге чораша.

Ол сураагыт дани скульпторун ажалдашкычтар танышкан соода совет космонавт Рюванген дээр ту-раскаал хөөрүнге чедер берген. Ол хөөрүнү скульптура дериншикин болган орунуктулга тураскаалар-ын фашизм-биле демиселге өлгө-нөргө тураскаал болдурган.

Копенгагенге космостун маадыр-ныч чоруп турганынын үезинде дани найысмаалдын хей санын чуртта-чылары алаа чалгыт байырын чед-рип турганнар.

Дания байыр чедирип турар

КОПЕНГАГЕН. СЭТА-нын корреспондентизи А. Павловтун дамыдып турары болза: Данияда аалдан бар-ган бириг космонавт Ю. А. Гагарин Дания биле СЭР-н арасында калы ажалдашкыч нийтилелин Копен-гагенге эртип турар чыл бүрүдөгү конгресстин сентябрь 9-та өлүрүш-кан, конгресске чурттуу бот-де райондарында нийтилелин чер-чө салыбарынын төлөөлөкчилери чет-киден келген турган. Нийтилелин мурунда туруп турар согулгалар-нын дугайында илгектеди нийтиле-лид даргазы, Копенгаген университет-тин профессоры Норген Норгенсен кылган.

Даштыкы чурттар-биле найыралдык болган култура харыздаларынын Совет нийтилелинн Эвилелин конгресстин төлөөлөргө байыр чед-ирген бижин Совет Эвилел-Дания нийтилелин даргазынын орадашкызы Н. Крымова номчан.

Профессор Норгенсен конгресстин төлөөлөргө-биле Ю. А. Гагарини та-ныштырган. Гагарин байыр чедирип чүе чугаалаан.

Оң соода хүдүлүг аалчы ажалы маадырга өлүрүшкан. Даниянын ко-мунисттик партиязынын уурутулга че-рини байышкыч чоруткан, алаа Даниянын аналкытарынын коммуни-сттик эвилелин Копенгаген органи-зациязынын чыл ботура болуп кон-

БАЙЫРАЛАДЫ-БИЛЕ УТКУП АЛГАН

АЛЖИР. (СЭТА). Национал улусчу армиянын алаа кээп турар секте-рин Алжирин найысмаалдык сентябрь 9-та байыралдык-биле уткуп алган. Найысмаалдын муруну чүгүлде 50 километр терде турар Бизла хоорай-дан Алжирин кылдыга чедир орутуну бүгү дүргүзүндө тараачы-нар, чок кавызында хоорайларын болган суураарын чурттакчылар маадырлар алжир армиянын дайы-чыларыга байыр чедирип турганнар.

Найысмаалдын чок кавызында чергези-даа, хоорайнын төүгөй шыкты: «Улусчу армия дегерени!» Лютенбур дегерени!» деп йөрөө-ди салышсаан, чурттакчы чок дайы-чыларга байыр чедирип турган.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ОЛ.

Күрүшенин иштики ойнаашкынын 3 хуулуг чөшкенинн тала-зы-биле ойнаашкынын 89-ку кол тиражы болган 15-ки немед-те тиражы 1962 чылдын сентябрь 30-де Москва хоорайга болуп. Чөшкенин мурундагы үндүргөн 16 радарларынын тираж-тарына дараазында санын ойнаашкынар ойнаар:

Ойнаашкынын хөмчөөдөрү	Кол тираж бүрү-зүнге таваржы ойнаашкынын саны	Немелде тираж бүрүзүнге таваржы ойнаашкы-нын саны
10.000 рубль	—	16
5.000 рубль	32	80
2.500 рубль	80	400
1.000 рубль	400	1280
500 рубль	1280	12800
100 рубль	11200	36800
40 рубль	123008	132624
Шуптузу	136000	184000
Ойнаашкынын нийти түнү рубль-биле	7440320	18224960

Кол тиражтарга таварышкан ойнаашкынын облигацияларын ажаалга кассаларынан салып алган хуусаазында хамаарылга чок-ка төлөөр.

Немелде тиражтарга таварышкан ойнаашкынын немелде ти-ражты чорудар хуусаазында чедир тос ай бурунгаар салып алган болган ойнаашкынын алдында чогуур талонаарын облигация-ларга төлөөр.

3 хуулуг чөшкенинн 1963 чылдын сентябрь 30-де болуп 16-гы немелде тиражыга киржир төлөөр 1963 чылдын январь 1-нин бетинде облигацияларын салып алыр болза чогуур.

Чөшкенин облигацияларын ажаалга кассалары дотуу-биле салып турар болган салып ал турар.

3 хуулуг чөшкенинн облигацияларын салып алынар!

АЖААЛГА КАССАЛАРЫНЫН ЭРГЕЛЕЛИ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН

«НАЙЫРАЛ»: «Самбиро» 10.00 11.30. 1.00 шактарда. «Мартин бу-луттарда» 2.30, 4.20, 6.10, 8.00, 9.40 шактарда. «КАА-ХЕМ»: Мультипликациялар 10 шакта. «Ара сокзаттыгын ыр» 11.15, 1.15 шактарда. «Мишка, Серёга болган мен» 3.15 шакта. Катты-рычлыг фильминин чыныгы — «Немезин чегме иел азын». «Бембу болган шөл», «Базар» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ВОСТОК»: «1943 чылдын темис-батпас хүнү» 7, 9 шактарда. «Амырал саз халдарында» 3, 5 шактарда. ЧАЙГА КИНОТЕАТТА: «Бидинмес хөзөмөн» 5, 7, 9 шактарда. «ЕНСЕЙ»: Мультипликациялар 10 шакта. «Харда истер» 2.30 шак-та. «Чыварлыг черде» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: Кызыл, Шетинкин-Кравченко кулумчуу бажын № 3. ТЕЛЕФОННАР: редакторун 24-63, редакторлар орадашкынын 35-24, промгана кылдынын 23-54, харымсалгалыг секретарынын болган харымсалгалыг лежуринин 23-35, кезде ажал-агый кылдынын 25-38, партияж амыралдык болган култура амыралдык кылдынын 37-13, иштики информация кылдынын 20-60, чаага болган совет тургузуг кылдынын 21-27, үеттир болган транспорт кылдынын 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 21-47. Солун келбей баргалда 32-75 телефонче долгаар.